

the subject of the book is the "History of the United States" and the "History of the United States" is the subject of the book.

Sala jadalna ma wiele ciekawych przedmiotów; cenną jej zdobą są doskonale malowane *sopraporty*, przedstawiające *nature morte* i sceny z łowów, a prawdziwą osobliwość komini, poezji, staropolski nasz komin, z miedzianą, misternie odłana zasuwą, ozdobioną herbami. Na ścianach dwa bardzo charakterystyczne portrety naturalnej wielkości Augusta II i jednego z Mniszców. Zdobnie malowane *panneau* z grupami amoretów nad zwierciadłami dopełniają dekoracji tej sali.

Trzeci z kolei pokój, do którego wchodzimy, idąc ciągle na prawo, nosi nazwę pokoju Jana III i ozdobiony jest dużym, współczesnym portretem bohaterskiego króla. Penzel, jak na wszystkich niemal historycznych portretach u nas, wcale nieświątyni, niemniej przeto obraz bardzo cenny i jako zabytek pierwszorzędnej wagi. Na kominku zastawa brązowa *en rocaille*, nad drzwiami *panneau*u dobrego penzla.

Wróćmy do sali, którą weszliśmy, i idąc lewymi drzwiami, znajdziemy się w pokoju, który przedewszystkiem uderzyć musi każdego znawcę pysznie malowanymi sopraportami. Obrazy te przedstawiają sceny alegoryczne i legendarne, (treści sprawdzić nie mogliśmy w pospiechu) są niezawodnie niepospolitej, pierwszorzędnej wartości artystycznej. Widać w nich najlepsze tradycje staro-włoskiej szkoły, rysunek nadzwyczaj szlachetny, ugrupowanie mistrzowskie, koloryt świetny, przypominający najświetniejszych mistrzów weneckich. Zwierciadła *Louis XVI* i *panneau*u złożone w odpowiednim stylu uzupełniają dekorację. Na konsolach stary ciekawy zegar warszawski i dwie przepyszne wazy sewskie wielkiej wartości, malowane przez Lemonniera. Malarz obrał sobie tematy mitologiczne. Świątelnia i żywioł kolorytu, skończona gracia ugrupowania, prawdziwie francuska lekkość i elegancja w kompozycji i uwydatnieniu efektu pozwalają zaliczyć te wnętrza do najlepszych malowideł na porcelanie.

Z pokoju tego umebowanego ponsowo ze złotem, wchodzi się do tak zwanej chińskiej komnaty, która dziś służy za gabinet Najj. Pann. Pokój ten wzięł nazwę swoją od jedwabnych obić chińskich rzadkiej oryginalności rysunku. Obicia te nawet dziś, kiedy handel europejski objawia artykuły chińskie i japońskie ustąpił wielce ich nabyć i zniżył ogromnie ich ceny, zachowały wysoką wartość i należą do pierwszorzędnych osobliwości. Cały świat żyje, rusza się, krząta na tych szczególnych makatach. Tysiące figurek, krajobrazów, świątyń, kiosków, grup, mnóstwo roślin i zwierząt, najrozmaitsze sceny obrzędów, igryszek, zabaw roztacza się przed okiem widza na tych jedwabiach chińskich. Rysunek nderza oryginalną, dziwnie odrębną, cechą i jest w nim wybitnie oddany ów szczególny charakter chińskich malowideł, który dziś, jak nas o tem przekonały wystawy powszechnie w Wiedniu i Paryżu, nawet w wieżach konserwatywnych Chinach poczyną tracić swoją osobliwą oryginalność. A co za fantastyczny ruch w tem wszystkim, jaka rozmaitość nieskończona przy całej pozornej monotonii, jaka obfitość typów i sytuacji, kostiumów i akcesoryjów! Jaki mistrzowski rozkład pól, ujętych w dziwaczne arabeski, a jaki żywy koloryt! Wyobraźmy sobie, jak do sąsiad szlachcie, gdy przyjechał w odwiedziny do pana wojewody Mniszcha, musiał stać zdumiony przed tem obiciem i szerokiemi oczyma patrzył na ten cały świat fantastyczny, na mandaryny i smoków, na pagody, parasole, bambusy, wachlarze, na warkocze i lby ogolone, ani „mospanie tatarskie, ani sarmackie, ani kozackie“ na te wszystkie kunsztowne „maskary“, które Chińczyk czynią, a których tylko w *Nowych Atenach* X. Chmielowskiego czytał kiedyś, a przedtem nigdy nie widział i potem nigdy nie ujrzy, chyba w niespożytnym śnie po przebraniu miary węgryzmem... Obicia te przeznaczone były do apartamentów nie szczęśliwej królowej Maryi Antoanetty w Trianon w Wersalu.

W chińskim gabinecie spotykamy jeszcze dużo ślicznych drobiazgów, owych *biblot* i *jolis rince* z XVII i XVIII wieku, na które dziś liczą amatorowie urządzają formalne polowanie, nie wahając się przepłacać ich olbrzymimi stosunkowo sumami. Za wirtuą małej szafki widzimy mnóstwo przesłizanych, dziś niemal na wagę złota płaconych figurek porcelanowych, najświetniejszych fabryk i najlepszych epok — Sevres, *vers* *Saxe* i starowiejskich. Nie mieliśmy czasu przypatrzeć się bliżej, ale w niektórych staroszkach, kto wie, czy nie odkryłoby się ręki Kandlera, co tak wdzęcznie modelował owe nieporównane figurki labiusów, markizów, elegantów z muszkami i w ogólnie owych *panierach*, które tak doskonale charakteryzują *rococo*, jak obrazy Bouchera lub Watteau.

Przechodzimy jeszcze przez jeden pokój, który służy za sypialnię Najj. Pann. Cały tu szereg dobrych współczesnych portretów, osobliwie rodziny Mniszców, *sopraporty* i *panneau*u przedniego penszla, a tak tu, jak i wszędzie po całym pałacu rozrzucone stare kosztowne meble z drzewa, w *intarsjach* misternych i z ornamentyką brązową, bardzo charakterystyczne i ładne okazy tego rodzaju sprzętów, za które słynny Boule paryski w ubiegłym wieku kazał sobie płacić bajeczne sumy, a które wdzierano sobie na lietytacy zbiorów księcia Demidowa w San Donato.

Pałac ma własną kaplicę, wzniesioną przez Adama hr. Mniszcha, poświęconą w roku 1780 przez arcybiskupa lwowskiego X. Sierakowskiego. W ołtarzu znajduje się stary ciekawy obraz Chrystusa na krzyżu, ściany malowane *al fresco* — wszystko nosi na sobie piętno późnego *barocco*. W kaplicy tej codziennie rano odbywa się msza św., której nigdy nie opuszcza Monarcha.

Zaopatrzenie wojska podczas odbywających się wielkich manewrów, według korespondenta *Wiener Ztg.*, składa się nie tylko z zwykłych racji i dodatków na marsze, ale nadto każdy żołnierz pobiera relutum etapowe 15-3 cent. dziennie, następnie suchary i wolowinę *in natura*. Potrzebne do kuchni polowej korzenie, warzywa oraz napoje nagromadzone są na stacjach polowych i transportowane bywają za pojedynczymi oddziałami wojsk na podwodach. Jako „żelazny zapas“ na wszelkie nieprzewidziane wypadki ma każdy żołnierz przy sobie puszkę konserwy gulaszu, która konsumuje w ostatni dzień manewrów. W rezerwie posiada zarząd 48,000 takich puszek. I dla koni biorących udział w manewrach, przyznany jest dodatek w owsie i podciółce. Dalej pamiętano w należytej mierze o zapasach drzewa opałowego i pozwolono towarzyszyć markietanom każdemu pułkowi. Tytoniu i cygar znaczną także znajdują się zapasy po stacjach. Każdy żołnierz musi mieć na sobie przepaskę fanelową. Rozumie się,

że i urządzenie sanitarne, apteki polowe i t. d. odpowiadają wszelkim wymaganiom.

Spodziewając się wielkiego napływu osób, które zechcą wziąć udział w odprowadzeniu Najjaśniejszego Pana, ku granicy węgierskiej, a chcąc tym osobom zapewnić odpowiednie pomieszczenie na kolei Łupkowskiej, wezwał Wydział krajowy wszystkich prezesów Rad powiatowych oraz prezydenta miasta Lwowa i Krakowa, ażeby bezwzględnie podali do wiadomości Wydziału krajowego, ile osób zamtańd w strojach narodowych zamierza wziąć udział w tej podróży, i na której stacy wsiadą.

Z powiatu Brzeskiego przybędzie do Lwowa deputacja składająca się z pp. Dr Stanisława Madeyskiego, Jana Götza, Edwarda Homolacza, Edmunda Jastrzębskiego i X. Franciszka Wolfa.

Gorlicka Rada powiatowa wysłała do Lwowa na powitanie Najj. Pana deputację złożoną z pp. Feliksa Skrochowskiego, Edwarda Milkowskiego, Stanisława Znamirskiego, Władysława Smolki, Antoniego Olbrycha, Wawrzyńca Horowicza, Józefa Walaga, Jana Stepienia, Jana Bryły, Marka Rychowicza, Dominika Golenia, Emila Maleckiego, Hrynia Tekuły; gmina zaś miasta Gorlic wysłała burmistrza, Walerego Rogawskiego. Deputacy tej będzie przewodniczył prezes Rady powiatowej p. F. Skrochowski.

Kamionecka Rada powiatowa wysłała do Lwowa deputację złożoną z prezesa Tytusa Kielanowskiego i z członków pp. Feliksa Bartmńskiego, X. Hilarego Kwaśnickiego, Ferdynanda Marescha i Franciszka Kulickiego.

Lwów 9go września. Podczas manewrów Cesarz był wjeżdża na koniu. Armia wschodnia pod wodzą Jenerała Litzenhoffa odniosła znaczne korzyści. Cesarz zadowolony z manewrów; zagraniczni oficerowie otrzymali wysokie order; francuski order Leopolda. Wiele młodzieży polskiej bierze udział w manewrach, a między nimi Władysław Sepiech, Mieczysław Drohojowski, Kossak. Jutro dwadzieścia siedem pociągów, rozwioz poćnie armię. Dziś walna bitwa. Napięcie we Lwowie znaczny. Snują się się chłopcy należący do deputacyi. Wiele osób przybyło dziś rano z Krakowa.

Lwów 10 września (tel.). Miasto przybiera świąteczną postać. Na dworcu wykolejącej dekoracy, które obliczają być świetnie; sprowadzono w tym celu dużo kwiatów z Wiednia. Od dworca do Namiestnictwa powiewają chorągwie; na górze Sgo Jura żółto-niebieskie; opdał od dworca piękną bramą tryumfalną, przy której Rada miejska przyjmie Cesarza. Bank hipoteczny odznacza się piękną dekoracyą. Bal miejski ma być świetny; sala ratuszowa przedstawia się wspaniale. Namiestnik wyjeżdża dziś o 4ej do Mościsk, zanoce w Rudnikach; gdzie przepędzi wieczór, z Arcyksięciem Karolem Ludwikiem, a jutro z Mościsk przybędzie z Cesarzem o 9ej rano tutaj. Wczorajsze manewry wypadły świetnie; dużo osób z publiczności, wiele umyślnie przybyłych dam przypatrywało się im z powozów.

KOESPONDENCYA „ZASU“

Konstantynopol 31 sierpnia.

Demonstrancja morska zaprojektowana na wodach albańskich staje się dziś wybitnym punktem sytuacji. Okrepy przeznaczone do wzięcia w niej udziału, zbierają się, jedne pod Palermo, drugie pod Dubrownikiem, lecz dowodzący ich nie mają jeszcze instrukcji i nie dotąd nie postanowiono co do głównego dowódcy wyprawy.

Mocarstwa grubo popełniły błąd i wielką przylejły na siebie odpowiedzialność wprowadzając w życie projekt tak nierozumny, ale rzecz się stała i cofnąć się już nie mogą. Widać jednak u mocarstw we wszystkich pewne wahań się i chęć wyszukania środka, aby wyjść z honorem z tego zawikłania. Wszystkie mocarstwa oczą się przeto zwrócić na Portę, która sama jedna może ich wybać z kłopotów. Było tylko kwestya czarnogorska krok, naprzó uczynia zrękną się one szalo nego i niebezpiecznego swego zamiaru, przezwyciężając, że jeżeli tylko pójdą cokolwiek dalej w swej akcji względem Turcji, zgoda się ich rozbić. Turcy to wiedzą, i chętnie dozwoliliby Europie brnąć aż do końca, gdyby nie było w interesie ich samych zakończyć spór z Czarnogórą. Czynia oni wszystko, co tylko jest w ich mocy aby dojść do tego celu i nieślusznem byłoby przypisywać mu złą wolę. Lecz potracą ją oni o nieprzewidywane przeszkody miejscowe, czego mocarstwa rozumieć niechcą. Wiadomo znowu, że Riza baszy nie powiodły się pierwsze zabiegi z naczelnikami albańskimi, których zwołał do Skutari za przybyciem swem na miejsce. Wszyscy oni jednomyślnie odpowiedzieli zapewnieniem poświęcenia i wierności dla Sultana, lecz oświadczyli mu, że nie zezwola na ustąpienie Czarnogórze ani pięćdziesiąt z ich terytorium. Z drugiej strony Izza basza, który przybył ze Skutari, twierdzi, że Albańcy równie nie odstąpią Dulcigno, jak niechcieli odstąpić poprzednio innych dystryktów. Czyż Sultán może kazać strzelać z dział do swoich poddanych, którzy niechcą przejść pod inne panowanie i czy mocarstwa mają prawo żądać od niego, aby to uczynił. W każdym razie musiałby prowadzić regularną wojnę przeciw krajowi posiadającemu trzy miliony mieszkańców, i mogącemu postawić 300,000 pod broń. Riza basza nieraża się jednak. Stara on się pojednać z myślą poddania się niektórym najbardziej wpływowych członków Ligi i może zdoła przez nich oddziaływać na resztę powstańców, lecz trzeba na to aby mu pozostawiono czas. Pogłoska sama o wyprawie morskiej drażni Albańczyków. Cóż się dopiero stanie, gdy obecne okrzyki ukaza się pod Dulcigno? Jeżeli pozostają jeszcze jakie szansa dla misji Riza baszy, będą one wtedy nieodwołalnie stracone i zamęt jaki się z tego wyrodzi, stanie się szkodliwym dla Europy niż dla Turcji. Czy mocarstwa rozważyły dobrze jakie groźne przygotowują sobie wypadki. Turcy, którzy bez zaprzeczenia bardziej są przewidującymi od wszystkich innych, zdawia się takiej lekko-myślności i nieprzewidywalności. Demonstrancja morska pod Dulcigno w chwili działania przestanie być komiczną i stanie się niebezpieczną. — Trafienie osadzi, że Europa aby ocalić porządek i utrzymać pokój powszechny powinna była w zasadzie dozwolić, aby Grecy i Czarnogórcy

sami rozstrzygnęli swój spór z Albańczykami i z Turkami. Czynne wzięcie się mocarstw w te sprawy, może tylko spowodować powszechny pożar europejski.

Jeżeli Porta okaznie się gotową pogodzić się z Czarnogórcami, niechce ona stanąć na stanowisku, na jakim postawili się mocarstwa w sprawie greckiej. Żąda ona aby trasa konferencyi berlińskiej została na nowo z nią przedyskutowana i chce, aby się nowa konferencya zebrała w tym celu w Konstantynopolu. Odwołała się z tego powodu do pośrednictwa jednego z ambasadatorów interesowanych, który przyrzekł, jeżeli będzie można, otworzyć drogę transakcyi z mocarstwami, celem zmodyfikowania linii berlińskiej. Obie te kwestye, jak mówi Kador basza, będą mogły tylko drogą obopólnych ustępstw być pokojowo załatwione. Jeżeli to nie nastąpi, będzie rozlew krwi i niebezpieczeństwo dla wszystkich. Albed basza nie odpowie na notę mocarstw w kwestyi greckiej. Czekają on będzie na skutkach czeskiego pośrednictwa, do którego się odwołał, a jeżeli pośrednictwo to nie zostanie uwieńczone skutkiem, powie wtedy głośno, że Porta nie może się zastosować do wskazówek konferencyi berlińskiej, i że Sultán nastąpi tylko przed silą.

Kraków 10 września. (Sprawozdania z posiedzenia Rady miejskiej d. 9 września). Przewodniczy pierwszy wiceprezydent Dr Weigel; radców m. obecnych 40.

Nim przystąpiono do obrad nad sprawami będącymi na porządku dziennym podał sekretarz p. Zawilowski do wiadomości Rady dwadzieścia kilka rozmaitych pism wniesionych od ostatniego posiedzenia do reprezentacyi miejskiej. Między innymi tem przeważnie prywatne listy znajdujące się zamknięcia rachunków niektórych funduszów miejskich tudzież próba wizytorki siostr miłosierdzia o sprzedaż gruntu „Maślakówką“ zwanego na pomieszczenie zakładu z fundacyi s. p. Anny Helcowej. Ostatnie to pismo przekazało sekcji gospodarczej.

Przyjdący wezwał sekcję skarbową a spieszenie sprawozdanie zamknęła rachunków funduszu miejskiego za r. 1879 ze względu iż jest ono potrzebne do złożenia budżetu za rok 1881.

Referendarz Umiński przedstawił wniosek sekcji gospodarczej, aby Rada zatwierdziła *certę* p. Przeworskiego na dostawę węglą kamiennego dla biór Magistratu i zakładów miejskich po 29½ c. za 50 kilogram, tudzież *certę* p. Hermana Aszkenezego na dostawę drzewa opałowego po 2 złr 99 c. za metr sześcienny. Wniosek przyjęto.

Resztę spraw zamieszczonych w znacznej liczbie na porządku dziennym załatwiła Rada prawie bez dyskusji. Ważniejsze między innymi były: sprawozdanie z obrotu spraw zwykłych za 2 półrocze 1879, z którego się okazuje, że z końcem tegoż półrocza było o 7 konsensów mniej niż w pierwszym półroczu 1879. Mianowicie: 1. traktyernia, 1. szynk wódek, dwie cukiernie, 1. handel winny, 1. piwiarnia, 1. kawiarnia. Sprawozdawcą był adjunkt Trębowski. Referendarz Wyrobisz przedstawił próby 7 osób o przyjęcie do gminy, do których Rada przychyliła się zgodnie z wnioskiem sekcji V-tej.

Dyrektor budownictwa Moraczewski wniósł imieniem sekcji gospodarczej, aby Rada poleciła wykonać częściowe wybrukowanie i uporządkowanie ulicy św. Sebastjana, którego kosztą mają wynosić 1750 złr. Przyjęto.

Z innych spraw gospodarczych załatwionych na wczorajszym posiedzeniu, zasługują na wzmiankę: sprawa zakupu części gruntu z omentarza koło kociołki na Smoleńsku, tudzież z realności 1.53 tamże, w celu rozszerzenia tej ulicy; postanowienie, że licytacye na dostawę owsa, siana i słomy dla pociągów miejskich, oraz słomy dla areztów miejskich, mają być w drugiej połowie listopada ogłaszane; przedłużenie terminu dostawy pomienionych artykułów do końca b. r. dotychczasowe mu przedsięwzięcie po cenach w lutym b. r. umówionych. Sprawozdawcą przedostatniej z wymienionych spraw był r. m. Pszorn, resztę zaś referendarz Umiński.

Po załatwieniu kilku spraw osobistych, których referentami byli r. m. Dr Lisowski i Dr Warschauer, przedstawił ten ostatni imieniem sekcji III, aby r. m. Zieloniewskiego zgodnie z jego życzeniem przydzielić do sekcji prawniczo-przemysłowej. Wniosek przyjęto.

Z porządku dziennego wniósł r. m. Federowicz imieniem sekcji III, aby nad prośbą dzierżawców kramów w Sukienicach co do zmniejszenia czynszu z kramów, przejść do porządku dziennego.

R. m. Chęciński żądał zwrócenia przedmiotu do sekcji, dla zastanowienia się, czyby nie dały się zmniejszyć wydatki na oświetlenie, a to w ten sposób, gdyby zamiast teraźniejszego kosztownego oświetlenia hali gazem, dozwolono dzierżawcom samym oświetlać sobie kramy.

Rada odrzucając wniosek r. m. Chęcińskiego, przyjęła wniosek sekcji.

Koniec posiedzenia o godzinie 7ej wieczór.

Rosya.

Wierni powiemy zamiarowi zdawania sprawy ze wszystkich wystąpięć prasy rosyjskiej z okazji podróży N. Cesarza Franciszka Józefa po Galicyi, podajemy dziś w dostownem brzmieniu najświeższy artykuł dziennika *Nowoje Wremia*.

„Telegraf“ — powiada ten dziennik — przynosi nam ciągle wiadomości o pełnem zapale przyjeździe Cesarza Austro-Węgier w Krakowie. *Gołos* otrzymuje nawet wiadomości, że przemówienie Cesarza po polsku do deputacyi włościan mało-rosyjskich (ma to — jak zawsze — znaczenie „rosyjskich“) wywołało z ich strony zapal nie do opisania... „

Niemamy żadnych powodów powątpiewać o tych urzędowych zapalach i entuzjazzmach. Gdzież bowiem i kiedy odwiedziny silnych tego świata niewywołują koniecznych zapalów?.. Od czegoż są oni silnymi?.. Nawet nasz graf Tolstoj swoja niedgdyś podróż po miastach krymskich zamienił był w pochód tryumfatora... Brakto tam tylko, jak w tryumfach rzymskich, człowieka, mówiącego ostre prawdy w oczy tryumfatorowi... Cóż więc dziwnego, że i Cesarza Austrii spotykają owacy, okrzyki uwielbienia, miłości, i t. d.

„Chodzi tylko o to, czy i jakie polityczne znaczenie ma to wszystko?..“

„Cesarz Franciszek Józef nie po raz pierwszy objeżdża swoje posiadłości rożnojęzyczne. W ciągu tylko tych ostatnich lat pięciu był już w Dalmacyi, w Bukowinie, w Czechach — i oto jest w Galicyi, nielicząc częstych odwiedzin krajów

węgierskich... Wszędzie i zawsze spotykają go z „zachwytem i zapalem“, — ale przez to ani na jeden włos nie polepszyło się i nie utrwaliło położenie jego monarchii, a nawet samo jej istnienie nie przestaje być przedmiotem bardzo uzasadnionych obaw dla jej własnych meków stanu... „

„I jakiej też to polityki nie chwytano się już w Austrii w ciągu lat ostatnich?..“

„Sprzedawano się z duszą i ciałem Madjarom, przysilało się federalistom, to znowu rzucano się w objęcia niemieckim centralistom, i to kilkakrotnie nawrotami... „

„Zakrywawszy oczy na czynności Rosyi podczas jej wojny z Turcyą, Austriya nie omieszkala jednak zagarnąć najlepsze kaski z naszej zdobyczy wojennej... Ale w tym nowym przyroście do swe go terytorium zdobyła tylko nowe źródło słabości dla siebie, bo musiała jednocześnie rzucić się w objęcia śmiertelnego swego nieprzyjaciela, który ją ze związku niemieckiego usunął... „

„Ta pogoń nieskończona za nowym jakimś kierunkiem politycznym nieskończyła się jeszcze, jak widać. Przysilało się obecnie do Polaków stanowić część jej programu. Polacy — oczywiście — bardzo są uradowani i dumni, że jest ktoś, co się do nich przysila — i radości swej nie ukrywają. Rząd austriacki rad bardzo; że Polacy uradowani a więc wypadają — że wszyscy są kontenci... Zachodzi tylko pytanie: kto tu kogo zwodzi?.. „

„Jest-li bowiem jakiegokolwiek prawdopodobieństwo szerszego zbliżenia między Polakami a Austro-Węgrami?.. Marzeń jednoci w granicach dawnych Polacy weale się nie wyrzekli. Przesłoroczny jubileusz Krzewskiego niezbitym był tego dowodem. Jeżeli Polacy nie marzą już przypuścić — o wskrzeszeniu starej Rzeczypospolitej, to projektu Czartoryskiego i Wielopolskiego — utworzenia z ziem polskich rodzaju państwa połączonego z innem, potężniejszym mocarstwem przez związek wspólności dynastycznej — muszą dla Polaków zawsze mieć pewien powab i silę przyciągającą... „

„Ale i Czartoryski i Wielopolski nadzieje swe pokładali nie w kim innym, tylko w Rosyi. Tu jest jeszcze myśl, i — że tak powiemy — sens pewien, jak dla tego, że Rosya jest państwem słowiańskiem, które przed jej późniejszą stanąć na czele słowiańskich plemion, jak Prusy stanęły na czele niemieckich, — tak też z powodu, że do składu Rosyi weszła największa część dawnej Polski, bo prawie 2/3 jej niegdyś posiadłości stanowi obecnie nierozdzielna część cesarstwa rosyjskiego... „

„W zupełnej innej pozycji znajduje się Austriya W teraźniejszym swem położeniu niemiecko-mad jarskiego dualizmu jest ona niedonoszonem dzieckiem pod względem organizacyi politycznej a więc państwem bez przyszłości, z którym łącząc i związywać swą przyszłość niebyleboby żadnego rachunku Polakom. Jeżeli Austriya zamieni się w tryadę, czyniąc zadość aspiracyom Czechów, to Polacy także żadnych korzyści ani pociechy dla siebie stąd nie wyciągną. Pozostaje zatem czekać na zreformowanie się Austrii na zasadach federalcyjnych. To jednak przedstawiają się dwie bardzo ważne trudności... „

„Najprzód: czy podobnym jest do urzeczywistnienia związek federacyjny Niemców, Madjarów, Włochów i Słowian? Czy federacya tak potworna i przeciwna prawom natury nie stałoby się początkiem zupełnego i ostatecznego monarchii anstryackiej upadku? Niemcy gawitować będą do Niemiec, Włosi do Włoch, Słowianie utworzą swe polityczne jednostki, a Węgrzy pozostaną rodzajem wyspy wśród świata słowiańskiego, która stożniow podmyć i spóżyć muszą fale słowiańskie... „

„Pówtóre: jeżeli federacya — przypuścimy — utrzyma się, to powinna mieć ściśle równowagę w swych częściach składowych, tudzież spokojną i pokojową politykę, jak federacya stanów Ameryki północnej, lub federacya szwajcarska. A tymczasem czyż jest jakakolwiek możebność równowagi i spokoju w federacyi, której część stanowiłby Polacy, ze swemi pretensjami do posiadania ogromnych terytorjów do Dniepru i morza Bałtyckiego... „

„Oczywiście, że takie pretensye Polaków musiałby doprowadzić przed jej późniejszą federacyą Austrię do wojny z Prusami i Rosyą, a czyż może być najmniejsza wątpliwość o szansach i wynikach starcia pomiędzy np. jednolitością (?) i potęgą Rosyą a państwem tak łatanem i sztuki-konowem jak Austriya? Jeżeli teraz już wiele narodowości Austrii patrzyło niechętnie na wojnowe ceje jej zamiary i protestowało nawet przeciw wojnie z Prusami, to jakieżże to opozycyi można oczekiwać przy ustroju federacyjnym?.. „

„Położwszy to wszystko na szali, nabymy jaknajmocniejszego przekonania, że przysila się rząd austriackiego do Polaków, żadnego doniosłego znaczenia politycznego mieć nie mogą. Być może, że mają w Austrii nadzieję nałożyć tą drogą hamulec na zbytnią i zbyt ciężką przewagę żywiołu madjarskiego, być też może, że pragną nastraszyć cokolwiek Rosyą i odwrócić choć w części jej uwagę od spraw wschodnich, ale i ten i ów cel bardzo wątpliwy czy będzie osiągnięty... „

„W każdym zaś razie my, Rosyanie, możemy być zupełnie spokojni i czekać cierpliwie i z usmiechem, co dalej będzie?.. A będzie to, że rok nie minie, gdy też same frazesy sznune i mowy emnie w siedmiu językach dadzą się słyszeć gdzieśkolwiek na drugim krańcu Austro-Węgier w jakimś Foralbergu lub Syrmii... i z takim samym jak teraz skutkiem dla trwałości i potęgi Austrii. *E sempre bene!* Bo takie to już przeznaczenie tej dziwnej Monarchii!..“

Anglia.

Mowa tronowa odraczająca d. 7 września parlament angielski do d. 24 listopada brzmi:

„Lordowie i Panowie! Zadowolona jestem, znalazłszy się w możności uwolnienia Was od Waszych prac nieciągłych. Odbieram ciagle zapewnienia cechy bardzo przyjacielskiej od wszystkich państw zagranicznych. Z powodu, że Wys. Porta zaniechała wykonać plan, jak się do tego zobowiązała, który ostatniego kwietnia umówiony był pod względem oznaczenia stałe granicy ottomańskiej od strony Czarnogóry, powstały stąd niezszczone zwłoki w załatwieniu tej sprawy, i traktat berliński w innych takte ważnych punktach, które były kwestyami otwartymi w początkach tej sesyi, nie wszedł jeszcze w wykonanie. Rządy, które brały udział w tym traktacie, zawiadomiły Sultana o swoich zaprzetyaniach się pod względem środków, aby kwestyę granic greckiej i czarnogórskiej przywieść do załatwianiałego rozwiązania; następnie pod względem urządzenia ad-

ministracyi w europejskich prowincyach Turcyi i pod względem głównych reform, jakich żądano w prowincyach azjatyckich przez Armieczyków zamieszkałych. Żywią nadzieję, że cele te będą osiągnięte, gdyż koncert europejski pod względem kwestyi wschodniej utrzymuje się niezmiennie, oraz, że mocarstwa podpisane na traktacie berlińskim z całą powagą, jaka przynależy ich połączonemu działaniu, nalegają na Wys. Portę o pominięcie kroki, które zdaniam ich najwłaściwiej zdolają przywrócić spokój na Wschodzie... „

W ciągu kilku miesięcy, które upłynęły, odkąd ostatni raz przemawiałam do Was, nie zapomniałam względów, które, jak wówczas oświadczyłam, kierować będą polityką moją na północno-zachodniej granicy mego cesarstwa Indyjskiego. Użyto już środków w celu zupełnego opuszczenia przez wojsko Afganistanu północnego, oraz poczyniono już niejakię postępy w uspokojeniu i uporządkowaniu kraju... „

Nowy wybuch kroków nieprzyjacielskich ze strony Afganów pod Ejubem chanem, nakazał użyć surowszych działań militarnych w południowo-Afganistanie. Spieszne kroki zarządzane przez rząd indyjski dla odsieczy załogi Kandaharu, tudzież znakomita zdolność i energia udowodnione przez moich oficerów i żołnierzy dla wykonania tych kroków, których następstwem było świeże a świetne zwycięstwo odniesione przez waleczne wojsko pod wodzą Fryderyka Roberta, doprowadza, jak mam nadzieję, do szczytnego ukończenia wojny w owych stronach kraju. Ubolewam, że dotąd nie było podobnem przedłożyć Was tak te informacje dotyczące się ogólnego położenia finansów indyjskich, oraz świeżych błędów w przedłożeniu rachunków z wydatków na wojsko, czego macie prawo domagać się. Zanim wdać się w praktyczny rozbiór tego przedmiotu, możecie być pewni, że dotrzymam obietnicy i skoro będzie w mojej mocy, każę Wam udzielić tę informacyę... „

Ostatniemi czasy nie zrobił żadnego postępu projekt konfederacyi południowo-afrykańskiej i żadnej korzyści nie mogło przynieść staranie przyspieszenia takiego planu, wyjąwszy pod względem przyszłego w owej części państwa porzucenia opinii publicznej w tym kierunku. Ogólny stan rzeczy w południowej Afryce jest wszelako zadawalający, prócz chyba ziemi Basutów. Tam jednak spodziewam się, że umiarkowana i pojednawcza polityka uiszy wzburzenie, wywołane wykonaniem siłą aktu rozbiórca... „

Panowie Izby gmin! Dziękuję Wam za liberalne postanowienia przez Was powzięte, aby pokryć wymagania budżetu państwa... „

„Lordowie i Panowie! Uznaję z wdzięcznością dla Wszechmocnego, że panująca szczególnie przez kilka tygodni pogoda pozwoliła sprzątnąć zbioru, które na wielu miejscach zrodziły niesprawiedliwioną nadzieję obfitości. To postawiło mnie w możności przewidywania dalszego ożywienia na nowo handlu i przybytku dochodów państwa w tym roku i szczególnej w przyjemności kładę nacisk na prawdopodobne polepszenie położenia ludu w Irlandyi, która tak znacznie ucierpiała skutkiem dawniejszych nieurodzajów. Cieszy mi również, gdy mogę nadmienić, że mimo późnej pory rozpoczęcia prac Waszych, niezmordowana Wasza gorliwość i cierpliwość postawiła Was w stanie pomnożenia zbioru ustaw cenami ustawami. Wynieśmian szczegółu załatwienie przez Was spornej od dawna kwestyi pod względem pogrzebów, następnie akt wychowania, akt lepiej określający obowiązek poręki służbodawców. Do tego doliczam jeszcze opiekę zwierzyń, zniesienie podatku od słońca, kasy oszczędności i przekazy pieniężne pocztowe, akt polepszenia stanu majątków i akt względem zabezpieczenia przesyłania zboża. Spodziewam się, że środki te z pomocą Opatrzności przyczynią się do dobra i możności mojego ludu... „

Turcyja.

Nota okólna turecka w kwestyi czarnogórskiej z d. 2 września przesłana reprezentantom turekim za granicą, brzmi:

„Wiadomo JW. Pannu, iż rząd cesarski dążył zawsze do szczytnego załatwienia kwestyi czarnogórskiej. Nieczego on niezamierzał, aby dopiąć tego celu. W tym samym czasie, kiedy Riza basza wysłany został z dostateczną siłą zbrojną do powiatu, Porta poczyniła kroki dla osiągnięcia pożądanego rezultatu. Telegramy, które otrzymałyśmy ostatnimi dni od tego jenerała, przekonały nas, że przyjęty został tryb postępowania przy oddaniu powiatu i miasta Dulcigno, jak to było naznaczone w projekcie, który nam doręczył poseł niemiecki w imieniu państw na traktacie podpisanym i że może być ten plan bez groźnych trudności wykonany, ale oraz chcąc uzyskać przychylenie się Albańczyków, okazuje się być koniecznością podciągając przedewszystkiem stałą i stanowczą linię graniczną, opartą na *status quo*, to jest na obustronnych poczynach zajmowanych przez Albańczyków i Czarnogórców, szczególniej trzeba punkta tej linii w kierunku na Podgórcy ku jezioru Skadarskiemu dokładnie oznaczyć, gdyż w przeciwnym razie Albańcy nie zezwola na wcielenie Dulcigno i możnaby wywołać straszne starcia. Uważam przeto za rzecz pożyteczną, aby JW. Pana dokładnie poinformować w tym przedmiocie, przesłać mu ostatni telegram otrzymany od Rizi baszy w tych słowach: „

„Linia od Otolińska ku północy jeziora rozpoznana się u brzegów morskich, o 5 kilometrów od Pławiny, naznaczona błędnie na mapie austriackiej, jakoby blisko Helemu; pozostawia ona wszystkie wzgórza Branii i Malagosa Czarnogórców i posuwając się w prostym kierunku ku wsi Simkucz Chamie, pozostawia Czarnogórze także Branię z okolicą oraz wieś Larne z okolicą, zatem wszystkie pola, stanowiące sposób wyżywienia się mieszkańców Hotu i Grubej. Wiele pokoleń albańskich zgromadzonych w Tuszach, obsadziło te wzgórza. W razie przyjęcia linii Otolińskiej, przekonaliśmy się, że byłoby zupełnie niepodobnem wykonać ewakuacyę i oddanie Dulcigno. Zważywszy smutne następstwa mogące wyniknąć z takiego nakazu a nie życząc sobie, aby odpowiedzialność za taką groźną ewentualność na mnie ciążyła, oznajmiam niniejszem, że nie jestem w stanie spełnić przekazaną mi misyi. Upraszam JW. Pana, abyś bezzwłocznie wybrał inną jaką osobę, któraby chciała pod takimi warunkami podjąć się uporządkowania tej sprawy... „

Rząd cesarski w skutku tego oświadcza, że przyjmując projektowaną przez mocarstwa linię graniczną na zachód jeziora Skadarskiego, która mieści w sobie odstąpienie Czarnogórze powiatu Dulcigno. Co się zaś tyczy *status quo* mającego obowiązek...

Ostatnie telegramy „Czasu.“

Usposobienie gieldy: stale.

REDAKTOR ODPOWIEDZIALNY I WYDAWCA
Antoni Klobukowski.

[illegible]

Drukarni Józef Łakociński.